

Startnotitie Meerjarige aanpak isolatie en energiebesparing bij koopwoningen in Diemen

Betreft : Opstellen meerjarige aanpak isolatie en energiebesparing koopwoningen voor Diemen in het kader van het Nationaal isolatieprogramma

Datum : 30 september 2022

Aanleiding

De gemeenteraad heeft eind 2021 met de Transitievisie Warmte 2021-2026 een basis gelegd voor een aanpak om samen met inwoners de wijken en buurten uiteindelijk aardgasvrij te maken. In de Transitievisie Warmte is een twee sporen-beleid uitgestippeld:

- 1) In Wijkuitvoeringsplannen worden alternatieven bepaald voor aardgas,
- 2) Tegelijk wordt er gewerkt aan het beter isoleren van woningen. Vaak is isoleren de eerste stap om de toekomst naar aardgasvrij mogelijk te maken.

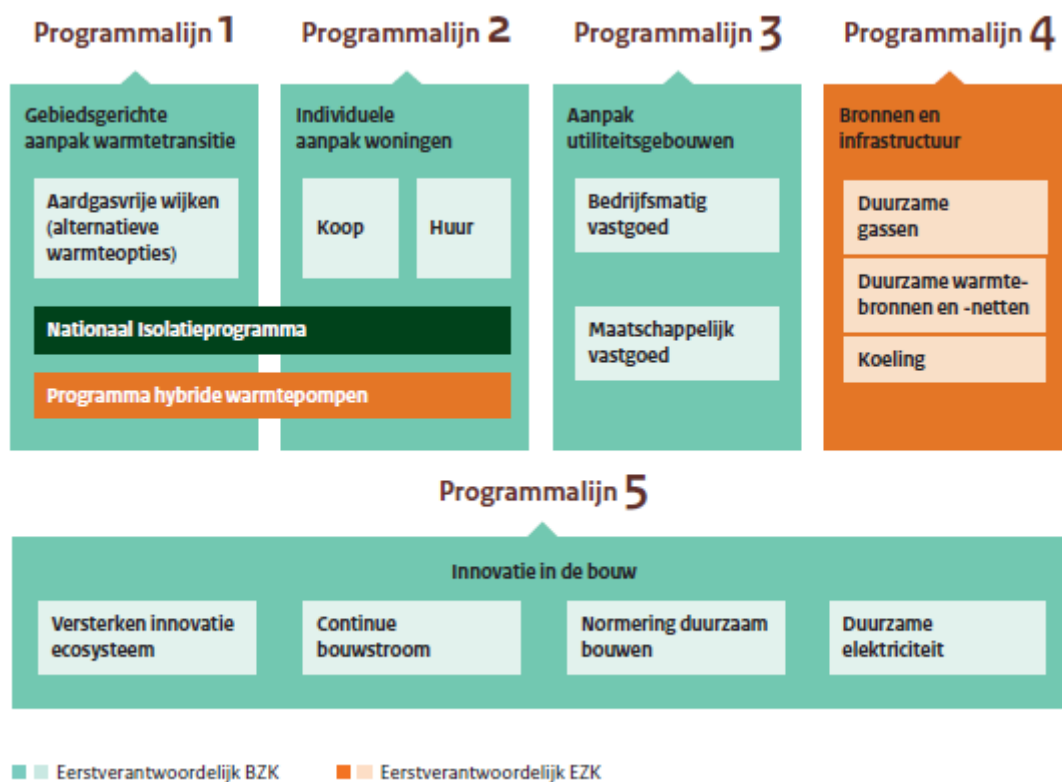
Daarnaast stelt het Rijk voor de komende jaren budget beschikbaar voor het Nationaal Isolatieprogramma (NIP). Het Nationaal Isolatieprogramma moet de isolatie van woningen (vooral van woningen met slechte energielabels) versnellen. Gemeenten krijgen een belangrijke rol in het uitvoeren van het Nationaal Isolatieprogramma. Gemeenten dienen een meerjarige plan van aanpak op te stellen om het isoleren van koopwoningen met slechte energielabels te versnellen en inwoners op weg te helpen bij energie besparen. Daarvoor wordt vanuit het Rijk budget beschikbaar gesteld. Met het geld kunnen gemeenten concreet invulling geven aan de voorstellen in de transitievisies warmte en bewoners-initiatieven ondersteunen.

Het Nationaal Isolatieprogramma draagt zo bij aan het behalen van de klimaatdoelstellingen. Daarnaast zorgt betere woningisolatie voor een besparing op de energierekening van inwoners. Ook Diemen gaat lokaal met het Nationaal Isolatieprogramma aan de slag en stelt daarvoor een plan op voor een meerjarige aanpak voor isolatie en energiebesparing bij koopwoningen. De kaders, de stappen om te komen tot de meerjarige aanpak, en de uitgangspunten worden in deze startnotitie toegelicht. Huurwoningen vallen buiten de scope van het op te stellen plan. De verduurzamingen van huurwoningen en ondersteuning van huurders bij energiebesparing vindt in Diemen via andere wegen plaats (o.a. via de prestatieafspraken, energiecoaches en het plan van aanpak energiearmoede).

Kaders voor de meerjarige aanpak

Nationaal Isolatieprogramma

Het Nationaal Isolatieprogramma is onderdeel van het **Programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving** dat dit voorjaar is gepresenteerd door minister Hugo de Jonge. In onderstaande figuur is te zien dat het Nationaal Isolatieprogramma onderdeel is van zowel de gebiedsgerichte aanpak als de individuele aanpak woningen van het Programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving.

Figuur 1: Opzet van het Programma Versnelling verduurzaming gebouwde omgeving

Het doel van het Nationaal Isolatieprogramma is om tot 2030 2,5 miljoen woningen te isoleren met de nadruk op de slecht geïsoleerde woningen (label E, F en G), waarbij één of meerdere stappen worden gezet richting de standaard voor woningisolatie. Het programma is een langjarige, programmatische aanpak van slecht geïsoleerde huur- en koopwoningen. Het Nationaal Isolatieprogramma bestaat uit 4 actielijnen:

- Actielijn 1: Lokale aanpak isoleren 750.000 koopwoningen samen met gemeenten
- Actielijn 2: Isoleren van 1 miljoen huurwoningen door verhuurders
- Actielijn 3: Versneld isoleren van 750.000 koopwoningen op eigen initiatief (en via collectieve inkoopinitiatieven)
- Actielijn 4: Samen energie besparen met laagdrempelige maatregelen

Onder actielijn 1 kunnen gemeenten meerjarige plannen indienen, die aansluiten bij de transitievisies warmte en bewonersinitiatieven en zich zoveel als mogelijk richten op het verbeteren van koopwoningen, in het bijzonder woningen met de slechtste energielabels. Actielijn 2 loopt via verhuurders. Onder actielijn 3 stelt de Rijksoverheid o.a. subsidie voor verduurzamingsmaatregelen beschikbaar. Onder actielijn 4 wordt voor de meest kwetsbare groepen de gemeentelijke aanpak van energiearmoede en ondersteuning van kwetsbare mensen in koop- en huurwoningen voortgezet. Voor de aanpak van energiearmoede is in Diemen reeds een apart plan van aanpak opgesteld.

Gemeentelijk beleid energietransitie

De meerjarige aanpak voor isolatie en energiebesparing bij koopwoningen sluit aan bij:

- de Duurzaamheidsagenda 2020-2025 van de gemeente Diemen;

- de Transitievisie Warmte 1.0 die eind 2021 door de raad is vastgesteld. In de Transitievisie Warmte is per gebied aangegeven welk isolatieniveau (energielabel) wenselijk is voor woningen. Het meerjarig plan van aanpak sluit daarop aan.
- Plan van aanpak energiearmoede

Daarnaast wordt de meerjarige aanpak afgestemd op het werk van de warmteregisseur van de gemeente.

Beschikbare middelen

Onderstaand een overzicht van beschikbare middelen die door de Rijksoverheid, in meerdere tranches, beschikbaar worden gesteld vanuit het Nationaal Isolatieprogramma voor de verduurzaming van koopwoningen.

Bron	Budget nationaal	Budget Diemen	Uitvoering in:
2022	68,5 miljoen voor lokale aanpak koopwoningen met EFG-labels	- 70.775,- euro voor lokale aanpak koopwoningen met EFG-labels	2022 en 2023
Nationaal isolatieprogramma 2023 en 2024	Ca. 107 miljoen/jaar voor lokale aanpak koopwoningen met EFG-labels op basis van meerjarige plannen	- 2023: 104.354,- euro - 2024: 42.878,- euro	2023/2024

De middelen voor de Meerjarige aanpak bedragen voor de gemeente Diemen in totaal **218.007,- euro**, verspreid over de periode 2022-2024.

Bestuurlijk eindproduct: meerjarige aanpak en uitvoeringsprogramma

Het bestuurlijk eindproduct van dit proces is een plan van aanpak voor isolatie en energiebesparing bij koopwoningen voor de komende vier jaar, inclusief een uitvoeringsprogramma voor de periode 2023-2024.

Planning en proces

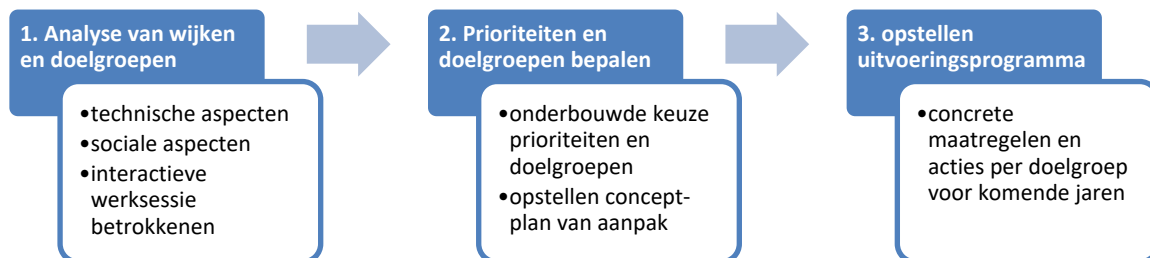
De planning voor de isolatie- en energiebesparingsaanpak voor koopwoningen ziet er als volgt uit:

Wat?	2022		2023				2024			
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
a) Opstellen meerjarige aanpak isolatie en energiebesparing										
b) Start uitvoering NIP (SPUK 2022) Waaronder: - inkoopactie zonnepanelen en mogelijk warmtepompen										
c) Uitvoering Meerjarige aanpak isolatie en energiebesparing (gelden 2023/2024)										

Per onderdeel volgt hieronder een toelichting:

a) Opstellen meerjarige aanpak isolatie en energiebesparing

In het laatste kwartaal van 2022 stellen we in drie stappen een plan voor de meerjarige aanpak in Diemen op.

1. **Analyse van wijken en doelgroepen.** We brengen daarbij technische aspecten in beeld (zoals energielabels en bouwjaren van woningen), maar zeker ook sociale aspecten (zoals bestaande bewonersinitiatieven). Ook bepalen we de kaders voor de plan van aanpak, zoals o.a. opgenomen in de Transitievisie Warmte. Tijdens een interactieve werksessie met ambtelijk betrokkenen zorgen we dat alle relevante lokale kennis bij elkaar komt om tot een effectieve aanpak te komen. Voor het raadplegen van stakeholders sluiten we waar mogelijk aan bij (bewoners)bijeenkomsten die samen met de warmteregisseur worden georganiseerd.

Planning: september/oktober 2022

2. **Prioriteiten en doelgroepen bepalen.** We maken samen een onderbouwde keuze voor de belangrijkste prioriteiten en doelgroepen waarop de meerjarige aanpak zich gaat richten. Op basis daarvan werken we (in concept) de meerjarige aanpak uit.

Planning: oktober 2022

3. **Opstellen uitvoeringsprogramma.** Bij de meerjarige aanpak stellen we een concreet uitvoeringsprogramma op voor de periode 2023-2024, waarin per doelgroep is bepaald welke maatregelen en acties de gemeente de komende jaren gaat uitvoeren.

Planning: november 2022

De meerjarige aanpak, inclusief het uitvoeringsprogramma, wordt eind 2022 door het College vastgesteld. De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd.

b) Start uitvoering NIP (SPUK 2022)

Met het budget van 70.775,- euro dat reeds in 2022 is uitgekeerd kunnen gemeenten zorgen dat hun energiebesparingsaanpak niet stilvalt in afwachting van de op te stellen meerjarige aanpak. Met het budget kan Diemen reeds vanaf het najaar 2022 – vooruitlopend op de vaststelling van het meerjarig plan – acties ondernemen om inwoners op weg te helpen.

c) Uitvoering Meerjarige aanpak voor Isolatie en energiebesparing

Vanaf 2023 start de uitvoering van de Meerjarige aanpak voor isolatie en energiebesparing.

Uitgangspunten en risico's

Voor het opstellen van de meerjarige aanpak isolatie en energiebesparing gelden de volgende uitgangspunten en risico's:

Uitgangspunten

- De aanpak sluit aan bij de doelstellingen van het Nationaal Isolatieprogramma. Dat betekent dat de aanpak zich richt op koopwoningen van inwoners die ontzorging nodig hebben. Daarbij is met speciale aandacht voor koopwoningen met EFG-labels, zonder de overige woningen daarbij uit te sluiten.
- De aanpak sluit aan bij de Transitievisie Warmte van Diemen en draagt eraan bij dat woningen aardgasvrij-klaar worden gemaakt door de verbetering van het isolatieniveau te versnellen.
- De aanpak ondersteunt initiatieven van inwoners.
- De aanpak draagt bij aan een sociale energietransitie.
- De aanpak is aanvullend op subsidies die vanuit de Rijksoverheid beschikbaar zijn.

Risico

- Een risico voor de aanpak voor isolatie van koopwoningen is het huidige krapte op de arbeidsmarkt en het tekort aan technisch geschoold personeel bij installatiebedrijven. Door te werken met een meerjarige aanpak kunnen voor langere periode afspraken worden gemaakt met marktpartijen en kan vroegtijdig capaciteit gereserveerd worden.

Betrokkenheid van de raad

Tijdens de commissie fysiek domein op 27 september 2022 is de inhoud van deze startnotitie aan raadsleden gepresenteerd tijdens de commissievergadering. Naar aanleiding van de presentatie hebben raadsleden hun inbreng voor de op te stellen meerjarige aanpak meegegeven. Daarbij is het belang van ontzorging, onafhankelijk advies en toezicht op kwaliteit, een gezamenlijke aanpak van gelijksoortige woningen en snelheid benoemd.

De meerjarige aanpak zal eind 2022 als Collegebesluit worden vastgesteld. De meerjarige aanpak voor isolatie en energiebesparing is onderdeel van de portefeuille van wethouder Sikkes-van den Berg.

Participatie en communicatie

- Bij het opstellen van de meerjarige aanpak worden betrokkenen van binnen en buiten de gemeentelijke organisatie geconsulteerd. Om inwoners en stakeholders niet te overvragen sluiten we daarvoor waar mogelijk aan bij (bewoners)bijeenkomsten die samen met de warmteregisseur worden georganiseerd.
- Bij de uitvoering van de maatregelen en acties die voortkomen uit de meerjarige aanpak speelt communicatie een grote rol. Daarbij zal o.a. gebruik gemaakt worden van de verschillende gemeentelijke communicatiekanalen zoals website, social media, bewonersbrieven, de nieuwsbrief energietransitie, maar ook van persberichten en kanalen van samenwerkingspartners.